

את רובע היהודים לעבור לסביבה נאה יותר. הנקינקיאה העדיף להשאר במקומו: "כל ימי עזתי עם היהודים, אתם אפשר לעשות עסק".

לפני שנה זכה פולסקי בביקור בלתי צפוי. שלושה יהודים מגודלי זקן, מכונסים בתוך חלוקים שחורים ודהים, הציעו לו תכנית: "שליחת חבילות נגיני ובשר לפלשתינה". השיטה המוצעת: עריכת רשימות שולחים ומקבלים שיוצאו מתוך שני ספרי טלפונים, צרפתי וישראלי, שליחת החבילות על פיהם ממרטייל לחיפה, מקום ששותף חמשי יספל בהן בצורה גאוה, יעביר את הרחמים פאריסה.

נוסע אחד התעצבן. ולאדיסלב פולסקי הסכים, שמח בעיקר לתנאי שהציגו שלושת המציעים: הם יהיו "שותפים חשאיים", ישתפו בהשקעות, יתחלקו ברווחים, יתאוו את היוזמה במלואה בידיהם. בתחילה התגלה העסק כסדרו. החבילות נשלחו, הכספים חזרו לפאריס, הרחמים חולקו בין השותפים. פולסקי גילה שמכל שנותיו בפאריס, היתה הנהגה האחרונה המבורכת ביותר.

יום אחד החייצב פולסקי במחלקה הקונסולרית לרית של הצירות הישראלית בפאריס, הציג תעודה בה תואר כאיש ענף הגלנטריה, המיועץ עונני בהשקעת הון בישראל. הוא קיבל אש-רתיכניסה ויצא באניה לחיפה. באניה משך אליו תשומת לב בלתי-רגילה. הוא היה עצבני ליד שולחנו בחדר האוכל של המחלקה הראשונה שותחו שכניו: "אומרים שבאניה נמצאות כמויות עצומות של בשר שחור", אמר אחד. "יתפסו אותה", גיבא שני, "זה לא כל כך פשוט היום".

כשעה לפני שהשליכה האניה עוגן, עמדו על רציף המעגן אנשי המשטרה הכלכלית, ציפו למה שהובטח כשלה גדול. **החזיר אינו כשר.** פולסקי היה עצבני למדי, לא גרם למשטרה תקלות מיותרות. הוא גם לא התרגש כאשר נחקר על בעלות חמשה הטונות בשר חזיר שהועלו מן הארגזים עם החבילות החילות, עליהן היו רשומים שמות סתמיים (קיימים) של מקבליהן. להפך, הוא הציג לחוקריו סיגוריות אמריקאיות רי-חניות, גילה שנוף הכרמל מרהיב והודיע: "חשבתם שהיהודים יוהמו את פלשתינה כפי שהם הצליחו לעשות בפולניה, אך נוכחתי לדעת את ההפך הנמור".

לבסוף הודה באשמה כאשר הוצג לפניו סרט 9 מ"מ, שצולם על-ידי שליח המשטרה הכלכלית בפאריס (הטולם היה 757). בו היה הוא הכוכב הראשי. במאה המטר הראשונים של הסרט, זיהה ולאדיסלב פולסקי את עצמו כשהוא מטפל בשלוחת הארגזים מפאריס ל-מרטייל, אמר: "מה אפשר לעשות? תמיד אמרתי שליהודים יש יותר שכל מאשר לנו". בשר החזיר הותרם. נמסר לרשות הפיקוח. פולסקי זכה בצריגורו מן הארץ, חייה את דעתו: "אולי ענף הגלנטריה איננו מקובל ביותר בארץ זו". ברם, ההפתעה הגדולה ביותר נכונה לו כאשר בערב שובו לביתו שבפלצל הפייסאי, הקדימו שלושת שותפיו החשאיים לבקרו. הם היו נרגזים וחסרי-התחשבות בהצטרפותו: "גמרנו אתך", צעקו לעומתו בחימה. "רימית אותנו, הברחת בשר חזיר בלתי-כשר".

חקלאות

הקש נשאר במקומו

בהתברר למשקים החקלאיים בקיץ 1951 שבלי גרעינים ממקורות עצמאיים יאלצו לחסל את משקי בעלי החי, פתחו במירוץ לחצי מיליון דונם אדמות הנגב שהיו ברשות המפקח על הקרקעות המיוברות במשרד החקלאות. 125 ישובים חקלאיים, המתאחדות ה-אכרים עד משקי הקיבוץ המאוחד, חילקו ביניהם את מאות אלפי דונמי השדות שלא עובדו זה ארבע שנים תמורת דמי חכירה אפסיים כמעט כש-400 אלף דונם, השוכנים ליד רצועת עזה משלחת המסתננים, זוכים בהענקת חרפי-עמית של לירה לכל דונם ורוע. יבול ההילולים של 70 אלף טון שעורה הצדיק את החקיקת שתלו בה, הבטיח את ה-אספקה לבעלי החי בכסותו את תצרכתם ולמעלה ממנה.

אולם בשתי נקודות הרועה הנאת החקלאיים המצלתם: הפרשי התנובה בין האדמות שדושו לבין אלה שלא דושו (200 ק"ג לעומת 60 ק"ג), והצורך להשאיר אלפי טר-נות קש יקר-ערך במקומו, בגלל המחסור בחומרי האריזה ואי-יכולתם הובלתם צפונה.

* חקיקות ערביות נטושות שלא עובדו מאז מלחמת העצמאות, הופקדו לפי חוק כנסת מיוחד תחת רשות משד החקלאות שהיה צריך להחכירם לעיבוד מניב יבולים.

המסע, יתפור לי סוליה חדשה. ואם גם זה לא יעזור אעלה על גמל. לא תהיה לי שום הזדמנות של גבורת יאוש עלאית. התודה לאל.

08.30 — עברנו שרשרת הרים ועתה אנחנו מתקדמים לאורך אחד היאדות האיר-סופיים. פתאום מתקרב אלי אחד הערבים: "סלגה! ייירה!" הוא אומר ברטט. אני לא שמעתי כלום.

"זוהי חרפה לשפמו..."

כעבור כמה דקות נעצרת השרדה. מימינו אני רואה שני בחורים מטפסים בדהירה על גבעה. אחד מהם נצטר ומפנה את נשקו לדמות עטופת שחורים שהתרוממה מתוך האדמה, השני ניגש אל הדמות השחורה. לפני כמה דקות מצאנו עבאיה ערבי שחור רה ושמיכת צמר-עזים פסה, שנוקו כנראה על-ידי ערבי שברח בהלה. הדמות השחורה למעלה היא כנראה אשתו של אותו ערבי. "תאמרי בעלך שזו חרפה לשפמו ולכ-

...ותשע בחורות..."

בוורו" אומר מיכה לערביה המבוהלת. איך לא התבייש לברוח מפני היהודים ולהשאיר את אשתו מאחור?"

מלכה והבחור השני מצטרפים חזרה לטור. עמוס ההולך לידי מסביר שהאזור בו אנו עוברים מאוכלס ערבים עוינים ויש חשש ציני להתנקשויות. בעוד יום יומיים נצא מן האזור ונתקרב לאזור ההררי לאורך הגי-בול המצרי. שם מניחים כי יהיה יותר שקט. כי האזור שומם וקשה ואין להניח שישנם שם בדואים במספר רב.

10.00 — זה קרוב לשעה שאנו חוגגים במקום — שוב נתקלנו בדרך שהגמלים אינם יכולים לעבורה. ועד שהסיירים ימצאו דרך חדשה אנחנו נחים בשביל צר, בצלע הר תלול. עתה מתחילים לזוז — חזרה אל הדרך שבאנו בה. השמש הלוהטת, הגידוד הקצוב של הגמלים כמעט מרדימים אותי. הערבי שלפני התחיל לשר, מנגינה מיללת ועצובה, המסתיימת כל פעם באנחה עמוקה. "אני זה, תועה מדבר", הוא שר, "הראה לי את הדרך הנכונה".

המטוס אינו עונה

13.10 — הערבים ממצמים את העיניים ומצביעים לאופק: "טיארה", הם צועקים, "טיארה!"

אני מאמץ את עיני — איני רואה דבר. השמים שמי תכלת מוצקים, ללא ענן, ללא כל סימן של מטוס. אך שאר החברה רואים אותו. "הנה, שם", הם צועקים. "פרימוס צהוב מעל להרים".

עמוס, שנשא כל הזמן את מכשיר הקשר על גבו, מרכיב את האנטנה ומנסה להתקשר עם המטוס. "האללו מטוס, האללו מטוס, האללו מטוס", הוא קורא לתוך הפייה בקול חרגוני.

אנחנו עומדים מתוחים מסביב. עמוס חוזר שוב: "האללו מטוס, האללו מטוס, כאן המסע, כאן המסע!" שוב ציפיה מתוחה. המטוס אינו עונה.

עתה אנו יכולים כולנו לראות אותו בברור, חג מעל רכס ההרים הקרוב. העיניים מופנות אליו בחרדה: האם יראה אותנו? האם יקלוט את שידורנו. למעשה ממלא המטוס בנאמנות את ההוראות שניתנו לו: לפי התוכנית המקורים היינו צריכים להיות עתה על ההרים שהוא חג מעליהם. אולם המכונית סרבה או להסיענו הלאה, הורידה אותנו 30 קילומטר לפני המקום שנקבע בתוכנית, כי

זוהי מעלה מים מהמחסן, להרוות את צמאוננו. **01.50** — אני יכול לשכב בשקט. אני קם ומודיע לבן-זוגי שהגיעה השעה לה-עיר את השומרים המחליפים אותנו. הוא מביט על השעון: "זה עדיין מוקדם". אך אני מביט לו ששעונו לא מדייק וניגש ל-דמויות השרוכות על האדמה באפלה. מתחת לעץ עולה נחירה עצומה. להעיר אותה, או לחכות מעט? לא חרוק אני רואה את שמיכותי. והן מושכות מאד. "היי! גדי", אני קורא לישן, ומניע את כתפי.

"מה יש?" עונה קול מנומנם. כמה חי-טוטים מתחת לשמיכה — הוא מביט כנראה בשעון. "זה עוד מוקדם!" הוא ממשיך בחר-עומת. "יש לי עוד ארבע דקות לישון". "לא, כבר אחרי שתיים", אני עונה. "הש-עון שלך מקולקל".

03.40 — השכמה. אך בשבילי זאת לא השכמה. זה למעלה משעה שאני מכווץ בתוך השק, רועד מקור. אני משתדל להתרומם — ונופל חזרה. במאמץ גדול אני מצליח לקום על רגלי, אך נשען מיד בסלע. מרוב קור התכווצו שרירי ואיני יכול להניע אבר. עוב-רות דקות ארוכות עד שחוזרת אלי השליטה על אברי.

רגלים יחפות וזכות דם

05.30 — הבוקר קיבלנו שתי פרוסות לחם עם ריבה כל אחת. לא הייתי אומר שזו ארוחה רצינית, אבל מי בא כאן לאכול? ארוחות טובות הייתי יכול לאכול בבית, מבלי לבוא עד כאן.

בכל זאת, פרוסה נוספת לא היתה מוזיקה כלל וכלל.

07.00 — משך שעה טיפסנו בצלע הר. ההליכה היא מהירה, רוח רעננה נושבת כל הזמן. גם הגמלים הולכים יותר מהר היום. מולנו מודקרת פיסגה גבוהה וחדה, כפיטמת ענק. אנו משאירים את הערבים עם הגמלים בדרך וממשיכים לעלות.

מראש הפיסגה (גובה: 975 מטר — הגי-בוהה שעברנו עד עכשיו) אנו משקיפים על פני ואדי עצום. המתפתל בין הרים חשופים, כשפה ושם שובר עץ ירוק את חרגוניות השממה. בניך, בידו תיק מפות פתוח, מסביר לנו את הנף. למרות שהוא מכיר את הנגב היטב, מימי היותו חבר משמר-הנגב ומסויר רים רבים, שטח זה אינו מוכר לו עדיין. הוא רק שמע עליו ומפרש לפי מבנהו הטור-סוגרפי ובעזרת המפה הצבאית שלו.

07.45 — אני שוב מוביל גמל. הדרך קשה מאד וקצב ההליכה איטי. פתאום עובר

עמוס משגר שני רוכאים...

הגחלים הם מפורים שכבה דקה של חול ועליה הם פורשים את השמיכות. זהו מנהג ישן של הולכי מדבר המגן עליהם מפני הקור האיום של שעות הבוקר המוקדמות. עתה זה מוליד צרור בדיחות: "צריך לומר לשומרים שיהפכו אותם כל חצי שעה", מת-לוצץ מישהו, "אחרת יהיו צלויים מצד אחד בלבד".

"אתה יכול לצחוק", עונה אחד המועמדים לצלייה. "אבל זה יותר נעים מלישון בפרי-גידר".

הלועג מתקתק את שיניו ברעידה מזומה ושוכב לישון.

יום ג' — רביעי למסע

01.00 — היום מתחיל מוקדם מאד בש-בילי, אני שוכב ליד המקלע, בקצה הוואדי, שומר על המחנה מפני אויב וצר. רק לפני כמה דקות הוציאו אותי מתחת לשמיכות החמות ואני ער לחלוטין. זו אחת ממעלותי — ירושת לילות שמירה אין ספור: מי-פיק שמישהו יקרא בשמי ואני כבר ער לגמרי. אבל יש לי גם מגרעת איומה: אני נוטה להרדם באותה מהירות שאני מתעורר. עכשיו אני נתון באחד המצבים האלה. אני מתחיל שיחה עם חברי לשמירה אבל לו אין סבלנות לשבת במקום — הוא לבוש מכנס יים קצרים והקור חודר לעצמות. "אני הולך לעשות סיבוב קטן", הוא אומר לי. לכאורה זהו דבר אסור בהחלט: בלילה יש לשכב על האדמה ולהמנע מהתבלטות או תנועה. אך הלילה כה שליו ורוגע מסביב שאין טעם לקפדנות מיוחדת.

המשמרת קצרה מאוד — שעה אחת בלבד. אך קשה לי להמנע מלהיט בלי הרף בשעון.

"ויתרנו על האדונקה והערמנו שמיכות על הגמל למישכך רך בשבילי דן..."

רטט בהלה בלבי: קצה זעלי הימנית הת-בקע! זוהי ההתחלה של הסוף. אני כבר רואה את עצמי זוחל על ארבע, רגלי היחפות עטופות סחכות וזכות דם, בלב 'שימון אינסופי, הרחק מכל יישוב. אך מיד אני צוחק מעצמי. אם הנעל תתבקע עוד יותר אגש לזן נאכט. הוא הסנדלר של

לא רחוק ממני כורעים הגמלים, ברכיהם קשורות כרי שלא יוכלו להתרומם. נחירי-תיהם מגיעות אלי ומדי פעם בוקע אחד מהם את הדממה בקול הדומה למים הנשפכים מכד צר; בלוטה ורודה, כגודל ראשו של הגמל מופיעה מתחת לשונו לרבע קט, ונע-למת שוב. זוהי "מימיית" של הגמל. כך